І Н Ф О Р М А Ц І Й Н И Й Б Ю Л Е Т Е Н Ь
№ 3 , 2013

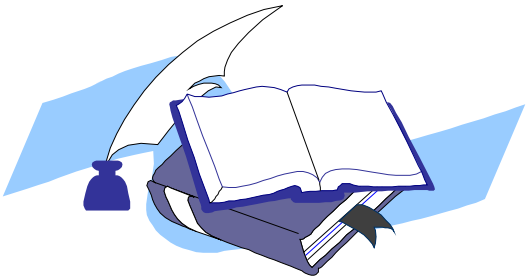

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання
НАПН України
Інформаційно-аналітичний відділ педагогічних інновацій

Відомості щодо сучасного стану інформатизації освіти України (світовий та вітчизняний вимір)

За даними Всесвітнього економічного форуму (Insight Report. The Global Competitiveness Report 2012- 2013. / Klaus Schwab, World Economic Forum [Електронний ресурс]. Режим отступу – http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf – Назва з украну), який відбувся в Давосі (Швейцарія), рейтинг України за індексами, що стосуються інформаційно-комунікаційних технологій у порівнянні із сукупною кількістю країн становить:

глобальний індекс конкурентоспроможності 2011-2012 (WEF Global Competitiveness Index) – 82 місце (89 – за минулий період) із 142 країн (рис.1), а у 2012-2013 – 71 місце;

індекс технологічної готовності 2011-2012 (WEF Technological Readiness Index) – 82 місце із 142 країн (рис. 2);

індекс мережевої готовності 2011-2012 (WEF Networked Readiness Index) – 75 місце (90 – за минулий період) із 142 країн, у 2012 – 2013 – 62 (рис. 3);

готовність уряду (Government readiness) – 122 місце із 138 країн;

використання урядом інформаційно-комунікаційних технологій (Government usage) – 75 місце із 138 країн;

рейтинг за електронною готовністю 2010 (EIU eReadiness Ranking) 64 місце із 70 країн;

індекс електронного уряду ООН 2012 (UN e-Government Index) – 68 місце (54 – за минулий період) із 193 країн.

2.1: Country/Economy Profiles

Ukraine

Key indicators, 2011

Population (millions)	46.8
GDP (US$ billions)	165.0
GDP per capita (US$)	3,621
GDP (PPP) as share (%) of world total	0.42

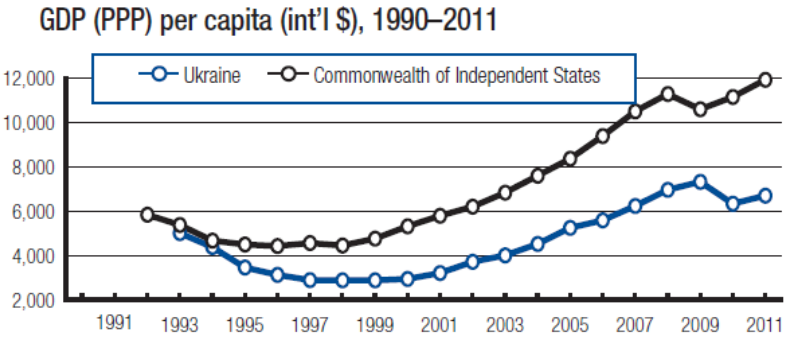

The Global Competitiveness Index

	Rank (out of 144)	Score (1–7)
GCI 2012–2013	**73**	**4.1**
GCI 2011–2012 (out of 142)	82	4.0
GCI 2010–2011 (out of 139)	89	3.9
Basic requirements (40.0%)	**79**	**4.4**
Institutions	132	3.1
Infrastructure	65	4.1
Macroeconomic environment	90	4.4
Health and primary education	62	5.8
Efficiency enhancers (50.0%)	**65**	**4.1**
Higher education and training	47	4.7
Goods market efficiency	117	3.8
Labor market efficiency	62	4.4
Financial market development	114	3.5
Technological readiness	81	3.6
Market size	38	4.6
Innovation and sophistication factors (10.0%)	**79**	**3.4**
Business sophistication	91	3.7
Innovation	71	3.2

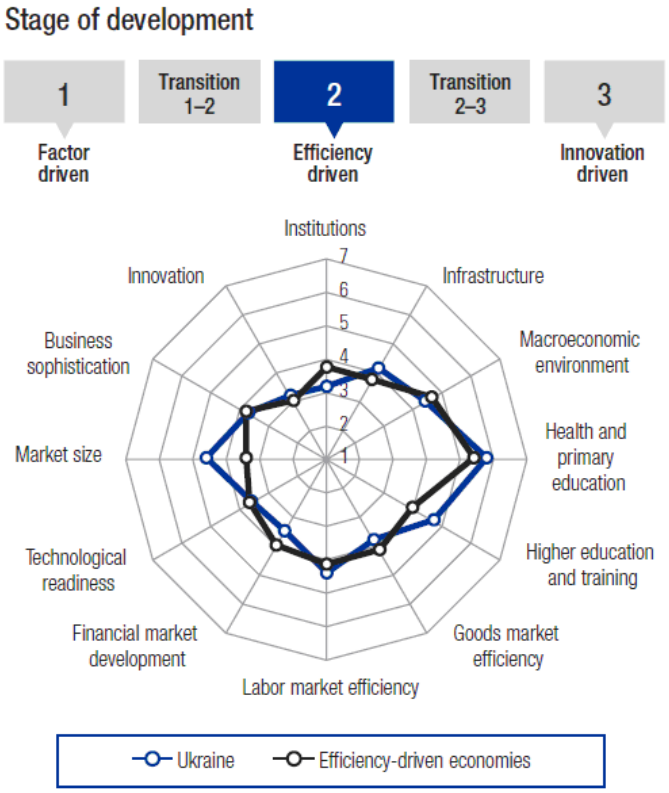

Рис.1. Глобальний індекс конкурентоспроможності України

	INDICATOR	VALUE	RANK/144
	9th pillar: Technological readiness		
9.01	Availability of latest technologies	4.8	80
9.02	Firm-level technology absorption	4.8	69
9.03	FDI and technology transfer	4.0	109
9.04	Individuals using Internet, %*	30.6	88
9.05	Broadband Internet subscriptions/100 pop.*	7.0	69
9.06	Int'l Internet bandwidth, kb/s per user*	9.8	86
9.07	Mobile broadband subscriptions/100 pop.*	4.4	84

Рис. 2. Індекс технологічної готовності України 2012-2013 (WEF Technological Readiness Index)

	5th pillar: Higher education and training		
5.01	Secondary education enrollment, gross %*	95.6	49
5.02	Tertiary education enrollment, gross %*	79.5	10
5.03	Quality of the educational system	3.6	70
5.04	Quality of math and science education	4.6	34
5.05	Quality of management schools	3.4	117
5.06	Internet access in schools	4.4	62
5.07	Availability of research and training services	3.7	98
5.08	Extent of staff training	3.6	106

Рис. 3. Доступ до мережі Інтернет у ЗНЗ України 2012 – 2013

З огляду на надані відомості та дані, можна стверджувати, що інформатизація освіти в Україні відбувається, але досить повільно.

У Звіті рахункової палати України за 2012 р. http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16742074/Zvit_2012.pdf), який датується 2013 роком зауважується, що «аудитом ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству освіти і науки, молоді та спорту України на інформатизацію і комп'ютеризацію загальноосвітніх навчальних закладів, встановлено, що МОНмолодьспортом, незважаючи на вжиті заходи, не було забезпечено комплексних підходів, належної координації роботи та дієвого контролю за станом виконання завдань державних цільових програм з упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес загальноосвітніх навчальних закладів. Віднесені до основних напрямів інформатизації у галузі освіти програми та проекти загальнодержавного значення не виконувалися як складові частини Національної програми інформатизації, а були розпорошені у заходах і планах МОНмолодьспорту без визначення обсягу ресурсів для їх реалізації.

Невиконання завдань державних цільових програм у сфері інформатизації навчальних закладів і забезпечення їх сучасними засобами стало системним, що не сприяло пріоритетному інноваційному розвитку освіти з метою її інтеграції в європейський освітній простір.

Незадовільна організація роботи МОНмолодьспортом і підпорядкованим Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти, одне із статутних завдань якого – розробка й реалізація єдиної галузевої політики з випуску та забезпечення освіти необхідними засобами освіти, призвела до неефективних витрат державного бюджету. Рішення МОНмолодьспорту щодо придбання комп'ютерних комплексів та їх комплектації не ґрунтувалися на реальних потребах, навчальних планах і нормах наповнюваності класів. За відсутності контролю з боку місцевих управлінь освіти за застосуванням комплексів отримана на таких засадах комп'ютерна техніка деякими шкільними закладами у навчальному процесі не використовувалася або використовувалася не за призначенням, що призвело до неефективних витрат у сумі 2,1 млн. гривень.

З 2004 року не створено електронного реєстру навчальних комп'ютерних комплексів, не застосовувалася затверджена у 2006 році методика розрахунку потреби навчальних закладів в оснащенні такими комплексами; результати проведеної за наказом Міністра від 29.06.2010 No 637 інвентаризації комп'ютерних засобів навчання не систематизовані та не проаналізовані.

У 2012 році не забезпечено інтеграції статистичної звітності загальноосвітніх навчальних закладів до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Високий статистичний показник рівня забезпеченості загальноосвітніх навчальних закладів комп'ютерами не відображав реального стану речей, оскільки 12 відс. комп'ютерів були несправними, понад 44 відс. – придбані понад 5 років тому, тобто морально і технічно застарілі.

Зосередившись на закупівлях комп'ютерних комплексів, МОНмолодь спорт та Інститут інноваційних технологій і змісту освіти не забезпечили виконання іншої складової програм з інформатизації – створення освітніх порталів, електронних бібліотек, баз даних, методик їх

використання у навчальному процесі середньої школи, запровадження ресурсних центрів, кі могли б забезпечити дистанційну освіту на рівні загальноосвітнього навчального закладу.»

Водночас, у Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки (http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf) зазначається, що «відбулися значні позитивні зрушення у бібліотечно-інформаційному забезпеченні педагогічної освіти і науки. Вагому роль тут відіграло заснування Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського та створення мережі освітянських бібліотек МОНмолодьспорту України та НАПН України. Зокрема, здобутком є те, що вперше в Україні формується повноцінний галузевий інформаційний ресурс на різних носіях; створено веб-портали та сайти у провідних бібліотеках, через які надається доступ до інформаційних ресурсів віддаленим користувачам; формуються електронні ресурси, зокрема електронні каталоги, повнотекстові бази, електронні бібліотеки.

Свідченням позитивних якісних змін у забезпеченні розвитку національної освіти став Форум міністрів освіти європейських країн «Школа XXI століття: Київські ініціативи», на якому проголошено сім напрямів євроінтеграції дошкільної та середньої освіти і проекти практичних дій по кожному з них («Дошкільна освіта»; «Спільна історія без розділових ліній»; «Толерантність»; «Через мову до взаєморозуміння»; «ІКТ – освіта без кордонів»; «Від шкіл-партнерів до партнерів-країн»; «Новій освіті Європи – новий європейський учитель»).

Водночас глибина освітніх реформ, якість і ефективність роботи навчальних закладів і установ системи національної освіти не можуть повністю задовольнити сучасні потреби особистості і суспільства.»

«Понад 95 відсотків загальноосвітніх навчальних закладів I–III ступенів забезпечено сучасними навчальними комп'ютерними комплексами, 85 відсотків шкіл та 98 відсотків ПТНЗ підключено до мережі Інтернет, започатковано організацію інклюзивного навчання дітей з особливими потребами, у вищій освіті впроваджуються принципи Болонського процесу, кредитно-модульна система навчання.»

Одною з основних проблем у **Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки** виокремлено «повільне здійснення гуманізації, екологізації та інформатизації системи освіти, впровадження у навчально-виховний процес інноваційних та інформаційно-комунікаційних технологій»

З огляду на зазначену проблему у **3.3. Модернізація змісту освіти** надаються наступні рекомендації:

- запровадження у загальноосвітніх навчальних закладах більш раннього вивчення іноземних мов, основ інформатики;
- приведення у відповідність до європейських стандартів норм навчального навантаження викладачів ВНЗ;
- визначення професій, спеціальностей та кваліфікацій з підготовки фахівців для сфери інформаційно-комунікаційних технологій.

Матеріал підготували: Сороко Н.В., к.п.н., Білоус О.В., м.н.с.

Адреса: Україна, 04060, м. Київ, вул. Максима Берлінського, 9
тел/факс: (044) 440–96–27
http://ime.edu-ua.net ***e-mail:*** ***admin@ime.edu-ua.net***